

Nechutová, Jana

[Hus, Jan. Výklady]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1977-1978, vol. 26-27, iss. A25-26, pp. 179-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/100568>

Access Date: 03. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

případy kombinace tří prefixů svědčí vždy o lexikalizaci jednoho z nich (nepočítáme-li záporný prefix *ne-*, který má zvláštní postavení).

Práce E. Slavičkové vítaným způsobem zaplnila hned dvě citelné mezery v bohemistické jazykovědné literatuře, a to progresivně a ekonomicky: už sama myšlenka spojit retrogradní seznam s morfeomatickou segmentací zasluhuje ocenění. Také teoretická koncepce práce, jak ukazuje praktický výsledek, je zřejmě optimální.

D. Šlosar

Mistr Jan Hus, Výklady. Připraveno péčí komise pro vydávání spisů M. Jana Husa. (M. Iohannis Hus Opera omnia, Tomus I — Expositiones Bohemicae). Praha, Academia, 1975. Stran 714.

Ačkoli v nových Spisech M. Jana Husa vyšly už čtyři svazky, shodou okolností všechny latinské (Collecta, Polemica, Passio Cristi, Postilla adumbrata), teprve tento český svazek nese označení „I“. Jeho obsahem je časově první Husovo velké české dílo, jeho Výklady (Výklad viery o třech částech, Výklad desatera se dvěma částmi a konečně opět dvoudílný výklad Pátereš, tj. modlitby Páně); jako přílohy jsou zde pak otištěny texty, vycházející z tohoto základního díla (viz dále). Edici pořídil olomoucký vydavatel (práce byla pojata do plánu vědeckého výzkumu Univerzity Palackého v Olomouci) ze všech známých rukopisů včetně zlomků, tj. celkem 3 rukopisy, z nichž rukopis budyšínský vzal vydavatel za základ této edice, 1 starý tisk (Mikuláše Konáče z Hodištkova z r. 1520) a 5 rukopisných zlomků.

Výklady byly dokončeny 10. listopadu 1412, za Husova nuceného pobytu mimo Prahu; tedy v době, kdy neměl možnost přímo kazatelsky působit. Dílo samo bylo již mnohokrát popsáno a jeho smysl byl již dostatečně zhodnocen. Velmi dlouhé diskuse se vedly mj. o jeho závislosti na Viklefovi. V každém případě jsou Výklady nejvýznamnějším českým Husovým spisek: čteme v něm kritické postřehy na adresu zkažené církve a jejích kněží ale i vůči laikům a představitelům světské moci, výtky, které jinak známe především z Husových nejvyspělejších teoretických latinských projevů. Je tedy na místě, že právě tento spis vyšel jako úvodní svazek Husových Opera omnia.

Na edici je třeba ocenit její úplnost: vedle vlastních hlavních výkladů (včetně tzv. „kratších“ nebo „menších“) přináší v přílohách (od str. 645) rovněž osamostatněné výňatky, které způsobem přepracování ukazují na to, že byly tradovány jako samostatná díla, excerpata s obdobnou funkcí a posléze texty, které ze základního díla Husova pouze vycházejí.

K ediční technice: jak bylo řečeno, je text vydání Výkladů založen na budyšínském rukopise. Způsob zaznamenávání výsledků textově-kritické práce, zejm. její emendační a rekonstrukční fáze, je poněkud neobvyklý vzhledem k tomu, že aparát je rozdělen do dvou (i lokálně od sebe značně vzdálených) oddílů: poznámky přímo pod textem přinášejí komentář k budyšínskému rukopisu, teprve ve zvláštním oddíle za textem (od str. 393) jsou zachycena různočtení z rukopisů dalších. Tento způsob, i když poněkud nepřehledný, by snad získal oprávnění své odlišnosti od běžné praxe, kdyby se napříště stal závazným pro všechny české tituly Husových spisů; zmíněnou běžnou praxi totiž dosud respektovaly zatím vydané spisy latinské. — Po textově-kritickém aparátu (od str. 539) následuje tzv. vysvětlivkový komentář, v němž jsou především určena citovaná místa z bible a z autorit, dále jsou zde objasněny např. narážky na dobové skutečnosti, na autorovy vlastní spisy, prameny Husova díla (nejčastěji Viklef) apod.; rovněž zde se vydavatel odchyluje od způsobu, běžného u vydávání děl latinsky psaných, neboť citace jsme zvyklí číst většinou přímo pod textem hned za textově-kritickým aparátem.

Na celém díle je možno pozorovat ruku zkušeného filologa-medievisty: edice nemá, pokud mohu soudit, žádné závažnější nedostatky v textu samém ani v komentářích, a práce na ní byla zjevně velmi nesnadná (představme si jen hledání textů autorit, které jsou v českém díle citovány česky!). Filologové i historikové-medievisté nejruznějších oborů a zaměření uvítají tento ediční čin, který je především dalším krokem vpřed ve vydávání Husových Opera omnia.

Jana Nechutová